

หนังสือประชาสัมพันธ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน

รวบรวมโดย

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

องค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

คำนำ

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า ได้จัดทำ “หนังสือประชาสัมพันธ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน” เล่มนี้เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น อาหารพื้นบ้าน การละเล่นท้องถิ่น และวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นของชาวตำบลมะค่า สำหรับผู้ที่มีความสนใจในการศึกษาหาความรู้หรือนำข้อมูลเพื่อการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ท้องถิ่น โดยหนังสือเล่มนี้ ประกอบด้วยเนื้อหาหลัก ประกอบด้วย

- ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ปราชญ์ชาวบ้าน
- อาหารพื้นบ้าน
- การละเล่นท้องถิ่น
- วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้คงเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจ ข้อมูลในหนังสือ หากมีข้อผิดพลาดประการใดขออภัยมา ณ โอกาสนี้

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
องค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑
ฐานข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๑๑
อาหารพื้นบ้าน	๑๙
การละเล่นท้องถิ่น	๓๓
วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น	๓๗
ภาคผนวก	๔๑
คณะผู้จัดทำและรวบรวมข้อมูล	
ภาพกิจกรรมการเผยแพร่ข้อมูล	

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ รัฐต้อง (๑) อนุรักษ์ ปิ่นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณี อันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย ภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย สามารถปรับประยุกต์หลักธรรมคำสอนทางศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสมสร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคมและธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุค

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า ได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงได้จัดทำโครงการสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดขึ้นได้เองและนำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นเทคนิควิธี เป็นองค์ความรู้ของชาวบ้าน ทั้งทางกว้างและทางลึกที่ชาวบ้านคิดเองทำเอง โดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย ความเหมือนกันของภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ เป็นองค์ความรู้และเทคนิคที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ซึ่งได้สืบทอดและเชื่อมโยงมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. ด้านเกษตรกรรม หมายถึง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการกลั่นกรอง/การปศุสัตว์/การประมง/การป่าไม้

ประเภทภูมิปัญญา เช่น การทำเกษตรแบบผสมผสาน, เกษตรทฤษฎีใหม่, โคกหนองนา, การผสมเทียมสัตว์ เป็นต้น

๒. ด้านหัตถกรรม หมายถึง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับงานฝีมือหรืองานช่างที่ทำด้วยมือและอุปกรณ์อย่างง่าย โดยไม่ใช้เครื่องจักร

ประเภทภูมิปัญญา เช่น งานจักสาน(สานตะกร้า/กระเป๋า/ส้อม/อื่น ๆ), การทอผ้าด้วยมือ, การทอเสื่อ เป็นต้น

๓. **ด้านอุตสาหกรรม** หมายถึง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานใช้ทุน แรงงาน และเครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิตโดยมีเป้าหมายเพื่อการค้าและรวมถึงงานด้านการบริการ ประเภทภูมิปัญญา เช่น การทำเครื่องเรือนจากไม้แปรรูป (การทำโต๊ะ/ตู้/เตียง), การแปรรูปจากยางพารา เป็นต้น
๔. **ด้านการแพทย์ไทย** หมายถึง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการดูแลรักษาสุขภาพแบบพื้นบ้าน ประเภทภูมิปัญญา เช่น การหัตถเวชกรรมไทย (การนวดไทย/การนวดประคบสมุนไพร), การใช้สมุนไพรรักษาโรค (หมอยา), การผดุงครรภ์พื้นบ้าน (หมอดำแย) เป็นต้น
๕. **ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** หมายถึง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ประเภทภูมิปัญญา เช่น การบวชป่า, การทำแนวปะการังเทียม, การขยายพันธุ์พืช (การตอนกิ่ง/การทาบกิ่ง) เป็นต้น
๖. **ด้านศิลปกรรม** หมายถึง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสาขาต่าง ๆ การละเล่นพื้นบ้านและการนันทนาการ ประเภทภูมิปัญญา เช่น การร้องเพลงอีแซว, ลำตัด, ลิเก, หมอลำ, หมอเพลงโคราช, การวาดภาพจิตรกรรมฝาผนัง เป็นต้น
๗. **ด้านภาษาและวรรณกรรม** หมายถึง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการใช้ภาษาทั้งพูดและภาษาเขียน ประเภทภูมิปัญญา เช่น ผู้มีความรู้เกี่ยวกับ ภาษาโบราณ, ภาษาขอม, งานประพันธ์ร้อยแก้ว ร้อยกรอง, เรื่องสั้น, นิยาย, นิทาน เป็นต้น
๘. **ด้านอื่น ๆ** หมายถึง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับด้านความเชื่อ ศาสนา ประเพณี พิธีกรรม อาหารไทย อาหารพื้นบ้าน ประเภทภูมิปัญญา เช่น ผู้นำทางศาสนา (ทายก), หมอพรหมณ์ , อาหารท้องถิ่น (ไก่กะเต็ด/ขนมห่อ) เป็นต้น

ด้านที่ ๑
ด้านเกษตรกรรม

ด้านเกษตรกรรม หมายถึง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการกสิกรรม/การปศุสัตว์/การประมง/การป่าไม้
ประเภทภูมิปัญญา เช่น การทำเกษตรแบบผสมผสาน, เกษตรทฤษฎีใหม่, โคกหนองนา, การผสมเทียมสัตว์
 เป็นต้น

ที่	ชื่อ - สกุล	อายุ (ปี)	ประเภทภูมิปัญญา	ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ (บ้านเลขที่/หมู่ที่)	เบอร์โทร
๑	นายอุดม ทุนสันเทียะ	๔๙	เกษตรแบบผสมผสาน	๓๓ ม. ๒ บ้านหนองไผ่	๐๙๙-๒๘๕๐๗๖๑
๒	นายสมาน เกื่อนสันเทียะ	๕๓	เกษตรแบบผสมผสาน	๗๓ ม. ๒ บ้านหนองไผ่	๐๘๒-๘๔๙๓๒๒๕
๓	นางละม่อม บุญสันเทียะ	-	เกษตรแบบผสมผสาน	๗๖ ม. ๓ บ้านมะเกลือ	-
๔	นางนฤมล หมวดสันเทียะ	-	เกษตรทฤษฎีใหม่	๕๙ ม. ๓ บ้านมะเกลือ	๐๙๘-๖๓๑๕๗๐๒
๕	นายสมเกียรติ ก้อนสูงเนิน	๕๙	อาสาปศุสัตว์	๖๕ ม. ๓ บ้านมะเกลือ	๐๘๖-๘๗๘๓๗๗๔
๖	นางสำเนียง เขตสันเทียะ	๖๕	เกษตรแบบผสมผสาน	๑๕๘ ม. ๔ บ้านโกรกกระสัง	-

ด้านที่ ๒

ด้านหัตถกรรม

ด้านหัตถกรรม หมายถึง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับงานฝีมือหรืองานช่างที่ทำด้วยมือและอุปกรณ์อย่างง่าย โดยไม่ใช่เครื่องจักร

ประเภทภูมิปัญญา เช่น งานจักสาน(สานตะกร้า/กระบุง/ส้อม/อื่น ๆ), งานทอผ้าด้วยมือ, การทอเสื่อ เป็นต้น

ที่	ชื่อ - สกุล	อายุ (ปี)	ประเภทภูมิปัญญา	ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ (บ้านเลขที่/หมู่ที่)	เบอร์โทร
๑	นายจันทร์ ศรีเกาะ	๘๒	งานจักสาน (ส้อม)	๒๑ ม. ๒ บ้านหนองไผ่	๐๙๘-๔๓๑๐๘๒๔
๒	นางเพชร ชื่นสันเทียะ	๖๔	ถักเปด	๙๐ ม. ๒ บ้านหนองไผ่	๐๖๒-๓๐๔๙๑๒๑
๓	นางสมมุง ก้อนสูงเนิน	๕๘	งานจักสาน (สานตะกร้า)	๔๔ ม. ๓ บ้านมะเกลือ	๐๖๓-๔๘๕๐๘๓๘
๔	นางกัญญา แสงงาม	๕๔	งานจักสาน (สานตะกร้า)	๔๐ ม. ๓ บ้านมะเกลือ	-
๕	นางมงคล เจตนากลาง	๕๖	งานจักสาน (สานตะกร้า)	๑๔๕ ม. ๓ บ้านมะเกลือ	-
๖	นายศุภชัย หาสูงเนิน	๒๘	ช่างตัดผม	๒๔ ม. ๓ บ้านมะเกลือ	๐๙๘-๑๑๗๗๙๘๕
๗	นายชนะชัย นำเกษม	๓๖	ช่างตัดผม	๒๙/๑ ม.๓ บ้านมะเกลือ	๐๘๖-๓๙๗๐๑๔๓
๘	นายดี เนตรสูงเนิน	๗๘	งานจักสาน	๒๖๗ ม. ๔ บ้านโกรกกระสัง	-
๙	นายสด เทียนสันเทียะ	๗๘	ช่างตัดผม	๒๒๓ ม. ๔ บ้านโกรกกระสัง	-
๑๐	นายสมเกียรติ ชนะภัย	๖๒	งานจักสาน	๘๒ ม. ๕ บ้านมะค่า	-
๑๑	นายประกอบ คำสันเทียะ	-	ช่างไม้	- ม. ๙ บ้านหนองกระทุ่ม	-
๑๒	นายมิตร เกิดมงคล	-	ช่างถักแห	- ม. ๙ บ้านหนองกระทุ่ม	-
๑๓	นายอนันต์ แสงทอง	-	งานจักสาน (ส้อม)	- ม. ๙ บ้านหนองกระทุ่ม	-
๑๔	นางทองปาน เจสันเทียะ	-	งานจักสาน (ส้อม)	- ม. ๙ บ้านหนองกระทุ่ม	-

ด้านที่ ๓

ด้านอุตสาหกรรม

ด้านอุตสาหกรรม หมายถึง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานใช้ทุน แรงงาน และเครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักใน
การผลิตโดยมีเป้าหมายเพื่อการค้าและรวมถึงงานด้านการบริการ
ประเภทภูมิปัญญา เช่น การทำเครื่องเรือนจากไม้แปรรูป (การทำโต๊ะ/ตู้/เตียง), การแปรรูปสิ่งต่าง ๆ
จากยางพารา เป็นต้น

ที่	ชื่อ - สกุล	อายุ (ปี)	ประเภทภูมิปัญญา	ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ (บ้านเลขที่/หมู่ที่)	เบอร์โทร
๑	นายกังวล พินเกาะ	๕๙	งานก่อสร้างบ้าน	๑๕๐ ม. ๓ บ้านมะเกลือ	๐๘๘-๓๐๒๑๙๙๖
๒	นางสำเร็จ เทียนสันเทียะ	๔๗	งานทำสิริถยนต์	๔๗ ม. ๓ บ้านมะเกลือ	๐๘๗-๙๕๘๘๘๕๗
๓	นายกิตติพงษ์ เข้มสันเทียะ	๔๖	งานทำสิริถยนต์	๗๑ ม. ๓ บ้านมะเกลือ	๐๘๓-๙๖๕๓๔๙๘
๔	นายพยุ่ง คำจริง	๕๗	ช่างยนต์	๒๖๓ ม. ๔ บ้านโกรกกระสัง	๐๘๖-๑๖๗๗๕๑
๕	นายพิชมัย ฉาสันเทียะ	๕๘	ทำบ้าน ทำโต๊ะ	๙๘ ม. ๘ บ้านหนองโพธิ์	๐๘๗-๔๕๒๕๙๔๘

ด้านที่ ๔
ด้านการแพทย์ไทย

ด้านการแผนไทย หมายถึง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการดูแลรักษาสุขภาพแบบพื้นบ้าน
ประเภทภูมิปัญญา เช่น การหัตถเวชกรรมไทย (การนวดไทย/การนวดประคบสมุนไพร), การใช้สมุนไพร
รักษาโรค (หมอยา), การผดุงครรภ์พื้นบ้าน (หมอดำแย) เป็นต้น

ที่	ชื่อ - สกุล	อายุ (ปี)	ประเภทภูมิปัญญา	ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ (บ้านเลขที่/หมู่ที่)	เบอร์โทร
๑	นางนงรัตน์ คัทนะศรี	๕๕	การนวดไทย	๒๑ ม. ๒ บ้านหนองไผ่	๐๙๘-๔๓๑๐๘๒๔
๒	นางมณฑาสิริ มาตา	๗๐	การนวดไทย	๘๕ ม. ๓ บ้านมะเกลือ	-
๓	นางกิมเฮียะ แซ่ถั่ว	๖๖	การนวดไทย	๔๘ ม. ๓ บ้านมะเกลือ	-
๔	นางบัวทอง จงสงวนกลาง	๕๗	การนวดไทย	๘๓/๑ ม. ๔ บ้านโกรกกระสัง	๐๘๐-๗๓๒๘๔๙๙
๕	นางอำนาจ ชำนาญกิจ	๖๒	หมอยา	๒๑ ม. ๔ บ้านโกรกกระสัง	๐๘๗-๒๕๕๗๙๓๙

ด้านที่ ๕

ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

ประเภทภูมิปัญญา เช่น การบวชป่า, การทำแนวปะการังเทียม, การขยายพันธุ์พืช (การตอนกิ่ง/การทาบกิ่ง) เป็นต้น

ที่	ชื่อ - สกุล	อายุ (ปี)	ประเภทภูมิปัญญา	ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ (บ้านเลขที่/หมู่ที่)	เบอร์โทร
๑	นายแดง เย็นหลักร้อย	๕๕	การตอนกิ่ง/ทาบกิ่ง	๙๓ ม. ๒ บ้านหนองไผ่	๐๘๒-๓๐๙๕๕๙๕
๒	นายศักรินทร์ พินเกาะ	๓๕	การขยายพันธุ์พืช	๑๕๐ ม. ๓ บ้านมะเกลือ	๐๘๗-๔๒๗๑๑๒๖
๓	นายนิพนธ์ เปลี่ยนกลาง	๖๖	การขยายพันธุ์พืช	๑๑๗ ม. ๓ บ้านมะเกลือ	๐๘๑-๒๖๔๕๙๔๓
๔	นายธวัชชัย เข็มสันเทียะ	๔๙	การขยายพันธุ์พืช	๕๑ ม. ๓ บ้านมะเกลือ	๐๙๗-๓๔๓๒๗๕๖

ด้านที่ ๖ ด้านศิลปกรรม

ด้านศิลปกรรม หมายถึง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสาขาต่าง ๆ การละเล่นพื้นบ้าน และการนันทนาการ

ประเภทภูมิปัญญา เช่น การร้องเพลงอีแซว, ลำตัด, ลิเก, หมอลำ, หมอเพลงโคราช, การวาดภาพจิตรกรรมฝาผนัง เป็นต้น

ที่	ชื่อ - สกุล	อายุ (ปี)	ประเภทภูมิปัญญา	ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ (บ้านเลขที่/หมู่ที่)	เบอร์โทร
๑	นายสุนทร จงเชื้อกลาง	๗๒	หมอเพลงโคราช	๒๒ ม. ๒ บ้านหนองไผ่	๐๘๑-๐๗๕๔๓๙๙
๒	นายธนากร คีอสูงเนิน	๔๗	ลิเก/หมอลำชาวนา	๑๗๐ ม. ๓ บ้านมะเกลือ	๐๙๓-๔๙๕๓๕๕๖
๓	นายสมควร พินเกาะ	๗๘	หมอเพลงโคราช	๙๓ ม. ๓ บ้านมะเกลือ	-

ด้านที่ ๗
ด้านภาษาและวรรณกรรม

ด้านภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการใช้ภาษาทั้งพูดและภาษาเขียน
ประเภทภูมิปัญญา เช่น ผู้มีความรู้เกี่ยวกับ ภาษาโบราณ, ภาษาขอม, งานประพันธ์ร้อยแก้วร้อยกรอง, เรื่องสั้น
นิยาย, นิทาน เป็นต้น

ที่	ชื่อ - สกุล	อายุ (ปี)	ประเภทภูมิปัญญา	ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ (บ้านเลขที่/หมู่ที่)	เบอร์โทร
๑	พระอธิการสมิง สุขมงคล	-	ภาษาโบราณ	วัดทุ่งหนองแหวน ม. ๖	-

ด้านที่ ๘ ด้านอื่น ๆ

ด้านอื่น ๆ หมายถึง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับด้านความเชื่อ ศาสนา ประเพณี พิธีกรรม อาหารไทย
อาหารพื้นบ้าน

ประเภทภูมิปัญญา เช่น ผู้นำทางศาสนา (ทายก), หมอพราหมณ์ , อาหารท้องถิ่น (ไก่กะเต็ด/ขนมห่อ) เป็นต้น

ที่	ชื่อ - สกุล	อายุ (ปี)	ประเภทภูมิปัญญา	ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ (บ้านเลขที่/หมู่ที่)	เบอร์โทร
๑	นายบุญส่ง ยี่สันเทียะ	๖๘	ผู้นำทางศาสนา (ทายก)	๑๔ ม. ๒ บ้านหนองไผ่	๐๘๗-๒๔๘๔๒๕๓
๒	นายประพันธ์ สิทธิประเสริฐ	๖๘	ผู้นำทางศาสนา (ทายก)	๒ ม. ๒ บ้านหนองไผ่	๐๙๐-๒๙๕๑๗๑๙
๓	นางอึ้ง ห้าด่านจาก	๗๔	การทำขนมห่อ	๖๓ ม. ๒ บ้านหนองไผ่	๐๘๒-๓๐๙๙๕๙๕
๔	นายสมบูรณ์ กอบสันเทียะ	๖๙	ผู้นำทางศาสนา (ทายก)	๑๒๒ ม. ๓ บ้านมะเกลือ	-
๕	นางสำเภา เปลี่ยนกลาง	๖๔	การทำขนมห่อ	๑๕๘ ม. ๓ บ้านมะเกลือ	๐๘๖-๒๖๒๙๘๒๐
๖	น.ส.สุทธิดา นาคมี	๕๑	การทำขนม (ข้าวหมาก)	๒ ม. ๓ บ้านมะเกลือ	๐๘๕-๙๓๔๗๙๑๓
๗	น.ส.พิศุขยาพร ศิลปะ	๔๗	การทำขนม	๙๕ ม. ๓ บ้านมะเกลือ	๐๖๑-๑๔๕๔๘๙๒
๘	นายสมชาย จีบสันเทียะ	๗๑	ผู้นำทางศาสนา (ทายก)	๒๘๓ ม.๔ บ้านโกรกกระสัง	๐๘๔-๔๑๗๐๓๓๕
๙	นางละออง ราชนู	๕๒	การทำขนมห่อ	๙ ม. ๔ บ้านโกรกกระสัง	๐๖๔-๕๐๒๖๙๒๘
๑๐	นางชลาลัย ต่อมกระโทก	๔๑	การทำขนมไทย	๓๔ ม. ๔ บ้านโกรกกระสัง	๐๘๒-๑๔๔๓๕๗๓
๑๑	นายพนมพร พันธุ์แก่น	๔๘	ผู้นำทางศาสนา (ทายก)	๕๗ ม. ๕ บ้านมะค่า	๐๖๑-๐๘๔๔๑๙๐
๑๒	นายนิวัต ธีฎฐานนท์	๕๓	ผู้นำทางศาสนา (ทายก)	- ม. ๕ บ้านมะค่า	๐๙๘-๑๔๗๘๙๒๗
๑๓	นายเสงี่ยม พิพูนนอก	๖๗	ผู้นำทางศาสนา (ทายก)	- ม. ๕ บ้านมะค่า	-
๑๔	นางบำเพ็ญ จงเจือกกลาง	๖๔	การทำขนมห่อ	- ม. ๕ บ้านมะค่า	๐๘๕-๐๑๗๑๘๓๕
๑๕	นายแจ้ง แก้วถาวร	๗๒	ผู้นำทางศาสนา (ทายก)	๕๗ ม. ๘ บ้านหนองโพธิ์	๐๖๒-๑๑๔๕๘๗๗
๑๖	นายประกอบ ภูกลาง	๘๐	ไก่กระเต็ด	- ม. ๕ บ้านมะค่า	-

ปราชญ์ชาวบ้าน

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น

หมอลเพลงโคราช

ประเภท/สาขา

ศิลปกรรม

ชื่อ - สกุล

นายสุนทร จงเชื้อกลาง

อายุ

๖๖ ปี

ที่อยู่

- หมู่ที่ ๒ บ้านหนองไผ่ ตำบลมะค่า อำเภอนนไทย
จังหวัดนครราชสีมา

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชำนาญในการแสดง การร้องเพลงโคราช ซึ่งเป็นการแสดงพื้นบ้านของชาวโคราช

ปราชญ์ชาวบ้าน

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	การทำเกษตรพอเพียง
ประเภท/สาขา	ด้านการเกษตร
ชื่อ - สกุล	นายนิพนธ์ เปลียนกลาง
อายุ	๖๒ ปี
ที่อยู่	บ้านมะเกลือ ตำบลมะค่า อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา
ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	เป็นผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับการทำไร่นาสวนผสม ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปราชญ์ชาวบ้าน

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น

การทำเกษตรพอเพียง

ประเภท/สาขา

ด้านการเกษตร

ชื่อ - สกุล

นายรัชชัย เข้มสันเทียะ

อายุ

ปี

ที่อยู่

บ้านมะเกลือ ตำบลมะค่า อำเภอโนนไทย

จังหวัดนครราชสีมา

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป็นผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับการทำไร่นาสวนผสม ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปราชญ์ชาวบ้าน

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผู้นำทางศาสนา (ทายก)

ประเภท/สาขา

ด้านปรัชญา ศาสนาและประเพณี

ชื่อ - สกุล

นายแจ้จ้ง แก้วถาวร

อายุ

ที่อยู่

ตำบลมะค่า อำเภอนอนไทย

จังหวัดนครราชสีมา

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชำนาญในการนำทำพิธีกรรมทางศาสนา (ทายก)

ปราชญ์ชาวบ้าน

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	หมอเป่า
ประเภท/สาขา	ด้านการแพทย์แผนไทย
ชื่อ - สกุล	นายโหม ถ่อนสันเทียะ
อายุ	๘๖ ปี (๒๕๓๗)
ที่อยู่	๑๙๙ หมู่ ๖ บ้านทุ่งหนองแหวน ตำบลมะค่า อำเภอนोनไทย จังหวัดนครราชสีมา
ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	ชำนาญในการรักษาผู้อื่นด้วยการเป่า ซึ่งเป็นการรักษาของแพทย์แผนโบราณ

ปราชญ์ชาวบ้าน

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น

การทำไถ่กระแต้ด

ประเภท/สาขา

ด้านโภชนาการ

ชื่อ - สกุล

นายประกอบ ภูกลาง

อายุ

ที่อยู่

บ้านมะค่า ตำบลมะค่า อำเภอนोनไทย

จังหวัดนครราชสีมา

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชำนาญในการทำไถ่กระแต้ด ซึ่งเป็นอาหารพื้นบ้านประจำท้องถิ่น

ปราชญ์ชาวบ้าน

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น

การทำขนมห่อ

ประเภท/สาขา

ด้านโภชนาการ

ชื่อ - สกุล

นางสามารถ สิทธิกลาง

อายุ

ที่อยู่

บ้านมะค่า ตำบลมะค่า อำเภอโนนไทย
จังหวัดนครราชสีมา

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชำนาญในการทำขนมห่อ ซึ่งเป็นขนมประจำท้องถิ่น

ปราชญ์ชาวบ้าน

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น

หมอทำขวัญนาค

ประเภท/สาขา

ด้านปรัชญา ศาสนาและประเพณี

ชื่อ - สกุล

นายอด ทรัพย์มาก

อายุ

ที่อยู่

บ้านทุ่งหนองแหวน ตำบลมะค่า อำเภอนอนไทย

จังหวัดนครราชสีมา

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชำนาญในการทำขวัญนาค

อาหารพื้นบ้าน

ไก่กระเด็ด

เมี่ยงมดแดง

ขนมห่อ

อาหารพื้นบ้าน

ตำบلمะค่า อำเภอนอนไทย จังหวัดนครราชสีมา

ประเภท อาหารคาว

ลำดับ	ชื่ออาหาร	แหล่งผลิต/ที่อยู่ร้าน	เบอร์โทรศัพท์/มือถือ
๑	ไก่กะเต็ด	๘๑ หมู่ที่ ๑๐ ต.โนนไทย อ.โนนไทย จ.นครราชสีมา	๐๘-๐๑๕๙-๑๗๘๘
๒	เมี่ยงมดแดง	๗๑ หมู่ที่ ๕ ต.มะค่า อ.โนนไทย จ. นครราชสีมา	-

ประเภท อาหารหวาน

ลำดับ	ชื่ออาหาร	แหล่งผลิต/ที่อยู่ร้าน	เบอร์โทรศัพท์/มือถือ
๑	ขนมห่อ	๒ หมู่ที่ ๕ ต.มะค่า อ.โนนไทย จ. นครราชสีมา	๐๘-๕๐๑๗-๑๘๓๕

ชื่ออาหาร ไก่กะเตี๊ด ตำหรับ จากภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ นายประกอบ ภูกลาง อายุ ๗๐ ปี

อาชีพ รับจ้าง มีประสบการณ์ในการทำอาหาร ๑๙ ปี ที่อยู่ - หมู่ที่ ๕ ตำบลมะค่า อำเภอ
โนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

ชื่อร้านอาหาร ไก่กะเตี๊ด ๗ สี จำหน่ายที่ อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา
ตั้งแต่เวลา ๐๗.๐๐ น. ถึง ๑๘.๐๐ น. เบอร์โทรศัพท์/มือถือ ๐๘-๐๑๕๙-๑๗๘๘
ที่มาของอาหาร

จากภูมิปัญญาดั้งเดิมของท้องถิ่นในการนำไก่พื้นบ้านมาประกอบอาหาร
ประเพณี/ความเชื่อ

เครื่องปรุง/ส่วนผสม

๑. ไก่พื้นบ้าน.
๒. ซอสปรุงรส
๓. เกลือ
๔. กระเทียม
๕. เครื่องเทศ

ขั้นตอน/วิธีทำ

๑. คัดเลือกไก่บ้านให้ได้ขนาด
๒. ปรุงเครื่องด้วยเครื่องเทศและเครื่องปรุงต่าง ๆ
๓. นำไก่ใส่หม้อ ปิดฝาหม้อด้วยไม้ดัดให้แน่น
๔. กะเตี๊ดไก่โดยใช้เวลาประมาณ ๓๐ - ๓๕ นาที

เทคนิคในการทำ (เคล็ดลับ)

๑. การปิดฝาหม้อในขณะที่กะเตี๊ดต้องแน่น
๒. ไก่ต้องได้ขนาดและกะเตี๊ดในอุณหภูมิที่เหมาะสม

ฤดูที่นิยมกิน นิยมรับประทานทุกฤดูกาล

รสชาติ อร่อย กลิ่นหอมจากเครื่องเทศ

คุณค่าโภชนาการ

๑. โปรตีนจากเนื้อไก่
๒. คุณค่าอาหารจากสมุนไพรไทย

ภาพถ่ายอาหารพื้นบ้าน
ตำบลดมะค่า อำเภอนोनไทย จังหวัดนครราชสีมา
ไก่กะเต็ด

ชื่ออาหาร เมี่ยงมดแดง

ตำหรับ จากภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ-นามสกุล นางต๋ม ขาวงาม อายุ ๖๙ ปี

อาชีพ ค้าขาย มีประสบการณ์ในการทำอาหาร ๔๐ ปี ที่อยู่ ๗๑ หมู่ที่ ๕ ตำบลมะค่า
อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

ชื่อร้านอาหาร - จำหน่ายที่ บ้านมะค่า หมู่ที่ ๕ ตำบลมะค่า อำเภอโนนไทย จังหวัด
นครราชสีมา ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ น. ถึง ๑๖.๐๐ น. เบอร์โทรศัพท์/มือถือ -
ที่มาของอาหาร

- จากภูมิปัญญาดั้งเดิมของท้องถิ่นตั้งแต่สมัยโบราณ

ประเพณี/ความเชื่อ

-

เครื่องปรุง/ส่วนผสม

๑. มดแดง - ไข่มดแดง
๒. ตะไคร้
๓. ใบมะกรูด
๔. หอม - กระเทียม
๕. พริก
๖. เกลือ
๗. เครื่องเทศอื่น ๆ

ขั้นตอน/วิธีทำ

๑. คัดแยกแม่มดแดงและไข่มดแดงออกจากกัน
๒. ขยำแม่มดแดงให้ความเปรี้ยวลดลง
๓. ต้มไข่มดแดงให้สุกพอประมาณ
๔. ผสมไข่มดแดงและแม่มดแดงให้เข้ากัน
๕. ใส่เครื่องปรุง เครื่องเทศ ปรุงรสให้อร่อย

เทคนิคในการทำ (เคล็ดลับ)

ฤดูที่นิยมกิน นิยมรับประทานทุกฤดูกาล โดยเฉพาะฤดูร้อนและฤดูฝน

รสชาติ อร่อย เปรี้ยวเล็กน้อย

คุณค่าโภชนาการ

๑. โปรตีนสูงจากไข่แดง
๒. วิตามิน

ภาพถ่ายอาหารพื้นบ้าน
ตำบมะค่า อำเภอนोनไทย จังหวัดนครราชสีมา
เมี่ยงมดแดง

วิถีชาวบ้าน

ของดีหน้าแล้ง! เกษตรกรโคราช ลงแขกไข่มดแดง หลังว่างทำนา ทำเงินกว่าวันละพันบาท

375 SHARES Facebook 375 Twitter Google+ LINE

ข่าวในมือคุณ สตรี

ข่าวเด่น | ข่าวสาร | ข่าวการเมือง | ข่าวต่างประเทศ | ข่าวสุขภาพ | ข่าวบันเทิง | ข่าวกีฬา

www.surveya.com

ดู

ผู้เขียน	นิตยาณนโสภ
เผยแพร่	วันพุธที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. 2562

ช่วยกันเลี้ยง ชาวบ้านที่เป็นเกษตรกรในพื้นที่ยังคงหวัดนครราชสีมา ว่างจากการทำนาจึงได้หาอาชีพเสริมอื่นๆ ทำ เพื่อสร้างรายได้เสริมให้กับครอบครัว เช่นเดียวกับ นางตุ้ม ชาวสาม อำเภอ 72 ปี ชาวบ้านละแวก หมู่ที่ 5 หมู่คำ อ.โนนศิลา จ.นครราชสีมา ก็ได้ใช้เวลาว่างจากการทำนา ออกหาแม่ไข่มดแดงขาย โดยถือไม้ไผ่และขวด ซึ่งเป็นอุปกรณ์สำหรับแม่ไข่มดแดง ออกหาแม่ไข่มดแดงตามต้นไม้ ทั้งในหมู่บ้าน และตามทุ่งนา ซึ่งมีต่อวันสามารถหาแม่ไข่มดแดงขายได้ไม่ต่ำกว่าวันละ 700-800 บาทเลยทีเดียว

นางตุ้ม เปิดเผยว่า อาชีพหลักของตนเองคือ การทำไร่ ทำนา แต่เมื่อมีเวลาว่างก็จะหาแม่ไข่มดแดงมาขายเป็นรายได้เสริม ซึ่งทำมานานกว่า 12 ปีแล้ว สำหรับการทำแม่ไข่มดแดงนั้น ก็จะไปกับคนหา 2 คน โดยจะออกไปหาแม่ไข่มดแดงในทุ่งนา หรือในหมู่บ้าน ตั้งแต่เวลา 08.00 น. ซึ่งคนหาจะออกใช้กรอกจับบดไม้ไผ่ขาย

ทั้งนี้แม่ไข่มดแดงที่หามาได้ จะขายในราคา กิโลกรัมละ 300 บาท ซึ่งบางวันก็หาได้ 3-4 กิโลกรัม และขายดีมาก มีคนของไร่ของทุ่งนา หมายานได้เท่าไรก็ไปขอ โดยเฉลี่ยจะสามารถขายได้ประมาณวันละ 700-800 บาท แต่บางวันหากมีคนก็อาจจะได้ถึงวันละกว่า 1,000 บาท พอเป็นรายได้เสริมสำหรับใช้ในครอบครัวได้ ทั้งนี้จะสามารถหาแม่ไข่มดแดงได้ตลอดทั้งปี แม่คนหาจะออกใช้กรอกที่สุกที่ว่างหน้าไม้ ซึ่งวิธีในการหาแม่ไข่มดแดงมาขายได้นานที่สุด ส่วนลูกค้าที่ซื้อไปนั้น ก็จะนำไปทำอาหารได้หลายชนิด อาทิ ไข่ไข่มดแดง หอยไข่มดแดงไข่มดแดง และแมงไข่มดแดงที่หวาน เป็นต้น

ชื่ออาหาร ขนมห่อ ตำหรับ จากภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ นางสาวบำเพ็ญ จงเจือกกลาง อายุ ๖๕ ปี
อาชีพ ค้าขาย มีประสบการณ์ในการทำอาหาร ๔๐ ปี ที่อยู่ ๒ หมู่ที่ ๕ ตำบลมะค่า อำเภอนอนไทย จังหวัดนครราชสีมา

ชื่อร้านอาหาร - จำหน่ายที่ บ้านมะค่า หมู่ที่ ๕ ตำบลมะค่า อำเภอนอนไทย จังหวัดนครราชสีมา ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ น. ถึง ๑๖.๐๐ น. เบอร์โทรศัพท์/มือถือ ๐๘-๕๐๑๗-๑๘๓๕
ที่มาของอาหาร

จากภูมิปัญญาดั้งเดิมของท้องถิ่น

ประเพณี/ความเชื่อ

-

เครื่องปรุง/ส่วนผสม

๑. แป้งข้าวเหนียว
๒. น้ำตาล
๓. มะพร้าว
๔. ถั่วเขียว
๕. เกลือ
๖. น้ำมันพืช

ขั้นตอน/วิธีทำ

๑. นำแป้งข้าวเหนียวมานวดให้เข้ากัน
๒. นำถั่วเขียวมาปรุงทำไส้ขนม
๓. นำไส้ขนมที่ปรุงเสร็จแล้วมาห่อด้วยแป้งข้าวเหนียวให้มีขนาดพอเหมาะ
๔. นำใบตองมาห่อขนมแล้วนำไปนึ่งให้สุก

เทคนิคในการทำ (เคล็ดลับ)

- ใช้สูตรดั้งเดิมที่เป็นภูมิปัญญาของท้องถิ่นเอง

ฤดูที่นิยมกิน นิยมรับประทานทุกฤดูกาล โดยเฉพาะช่วงเทศกาลสงกรานต์ซึ่งชาวบ้านนิยมนำไปใส่บาตร ทำบุญ

รสชาติ อร่อย กลิ่นหอมหวาน

คุณค่าโภชนาการ

๑. โปรตีนจากถั่ว
๒. ให้พลังงาน

ภาพถ่ายอาหารพื้นบ้าน
ตำบลดมะค่า อำเภอนोनไทย จังหวัดนครราชสีมา
ขนมห่อ

การละเล่นท้องถิ่น

เพลงโคราช

เพลงโคราช

ที่มาของ...เพลงโคราช

สำหรับตำนานเล่าขานของเพลงโคราช มีเรื่องเล่าอยู่ ๓ แบบ อย่างแรกคือ นายพรานชื่อ เพชรน้อย ออกไปล่าสัตว์ในเขตหนองบุนนาค อำเภอลำทะเมนชัย แต่แล้วคืนหนึ่งก็ไปพบลูกสาวของ พญานาคขึ้นมาจากหนองน้ำ นั่งร้องเพลงอยู่คนเดียว พรานเพชรน้อยได้ยินจึงแอบเข้าไปฟังใกล้ ๆ จนความรู้สึกประทับใจมาก ทั้งน้ำเสียงที่ไพเราะและทำนองของเพลง จึงจำเนื้อร้องและทำนองมาร้อง ให้คนอื่นฟัง จนเป็นต้นกำเนิดของเพลงโคราชในปัจจุบัน

เพลงโคราชมาจากอินเดีย

ตำนานที่สองเล่าว่า ชาวโคราชได้เพลงโคราชมาจากอินเดีย โดยมีพระยาเข้มเพชรเป็นผู้ นำมา ซึ่งในระยะแรก ร้องเป็นเพลงกัอม โดยคนที่เรียนรู้เพลงโคราชจากพระยาเข้มเพชร ชื่อว่า ตา จัน บ้านสวก และท่านคนนี้นี่แหละที่เป็นหมอลำเพลงโคราชคนแรกของจังหวัดนครราชสีมาและเริ่ม แพร่หลายมาจนถึงทุกวันนี้

ประยุกต์มาจากเพลงพื้นบ้านสุรินทร์

ส่วนตำนานที่สามเล่าว่า สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ไทยมีสงครามกับเขมรอยู่บ่อยครั้ง เมื่อไทยชนะสงคราม ชาวบ้านจะร้องเพลงเฉลิมฉลองและร่ายรำด้วยท่ารุกรำถอยและการป้อนหู จึงมีนักประวัติศาสตร์สันนิษฐานว่าประยุกต์มาจากการเล่นเจรียงซึ่งเป็นเพลงพื้นบ้านของสุรินทร์ ผสมผสานกับเพลงทรงเครื่องของภาคกลาง ถึงแม้ตำนานทั้งสามจะต่างกัน แต่กลับเหมือนกันตรงที่ เพลงโคราชระยะแรกจะเล่นแบบเพลงก้อม

เพลงโคราชในปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันค่านิยมของผู้ฟังเพลงโคราชเปลี่ยนแปลงไปมาก ทั้งรสนิยม กระแส เพลงสากล และรูปแบบการแสดง ด้วยเหตุนี้เพลงโคราชจึงค่อยๆ เสื่อมความนิยมลง แต่เนื่องจากมีความเชื่อว่าแม่ย่าโมในสมัยที่ยังมีชีวิตอยู่ ท่านชอบเพลงโคราชมมาก จึงมีผู้หาเพลงโคราชไปรำแก้บนที่บริเวณ ใกล้ๆ กับอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารีอยู่เสมอ จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้หมอลำเพลงโคราช ยังคงประกอบอาชีพอยู่ได้ หากใครที่มีโอกาสแวะเวียนไปโคราชและสักการะแม่ย่าโม ก็อย่าลืมเดินไปชมการร้องเพลงโคราชที่อยู่บริเวณอนุสาวรีย์กันด้วย บอกเลยว่าคุณจะได้เห็นได้แค่ที่จังหวัดนครราชสีมาที่นี่ ที่เดียว

หมอเพลงโคราชตำบลมะค่า

วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น

ประเพณีตรุษสงกรานต์

วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น

ตำบลมะค่า ไม่มีวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ แต่ชาวบ้านทั่วไปยังรักษาวัฒนธรรมประเพณีโบราณของชาวไทยไว้อย่างเหนียวแน่น นั่นคือ **ประเพณีตรุษสงกรานต์**

ประเพณีสงกรานต์

ตามประเพณีเดิมของไทย วันตรุษกับวันสงกรานต์แยกเป็น ๒ วัน คือ วันสิ้นปีทางจันทรคติ ได้แก่ วันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ เป็นวันตรุษ ส่วนวันขึ้นปีใหม่ทางสุริยคติ คือ วันที่ดวงอาทิตย์ก้าวขึ้นสู่ราศีเมษ มักตรงกับวันที่ ๑๓ เมษายน เป็นวันสงกรานต์ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรงรวมวันขึ้นปีใหม่มาไว้ในวันที่ ๑ เมษายน เรียกว่า พระราชพิธีตรุษสงกรานต์

คำว่า ตรุษ แปลว่า ตัดหรือขาด คือ ตัดปี ขาดปี หมายถึง วันสิ้นปี ตรุษเป็นพิธีแสดงความยินดีที่ได้มีชีวิตผ่านพ้นมาด้วยความสวัสดิ์ในรอบปีหนึ่ง ๆ เรียกว่า ส่งปีเก่า สงกรานต์ แปลว่า ก้าวขึ้น อย่างขึ้น หรือก้าวขึ้นการย้ายที่ เคลื่อนที่ คือ พระอาทิตย์ขึ้นสู่ราศีใหม่ หมายถึง วันขึ้นปีใหม่ ซึ่งตกอยู่ในวันที่ ๑๓,๑๔,๑๕ เมษายน ทุกปี แต่วันสงกรานต์ คือ วันที่ ๑๓ เมษายน เรียกว่า วันมหาสงกรานต์ วันที่ ๑๔ เป็นวันเนา วันที่ ๑๕ เป็นวันเถลิงศก

ความสำคัญ

เป็นเทศกาลวันสิ้นปีเก่าขึ้นปีใหม่ของคนไทย ซึ่งยึดถือสืบเนื่องมาแต่โบราณ เป็นระยะเวลาเข้าฤดูร้อนที่เสร็จจากการเก็บเกี่ยวข้าว จึงว่างจากการงานประจำมีการละเล่นสนุกสนานรื่นเริงร่วมกันในแต่ละหมู่บ้าน ตำบลหรือเมืองหนึ่ง ๆ แม้ปัจจุบันทางราชการประกาศวันที่ ๓๑ ธันวาคม เป็นวันสิ้นปีและวันที่ ๑ มกราคม ของทุกปี เป็นวันขึ้นปีใหม่ แต่ประเพณีการทำบุญและการรื่นเริงในวันตรุษและสงกรานต์ก็ยังคงมีอยู่ทั่วไปทุกภาค

ของประเทศไทยตรุษสงกรานต์ถือเป็นนักขัตฤกษ์ที่ขึ้นหน้าขึ้นตามาแต่ดึกดำบรรพ์ ก่อนจะถึงวันสงกรานต์จะมีการเตรียมเครื่องแต่งตัวประกวดประชันกัน

พิธีกรรม

๑. เครื่องนุ่งห่มเพื่อใส่ในโอกาสไปทำบุญที่วัด ตลอดจนเครื่องประดับตกแต่งร่างกาย
๒. ของทำบุญ เมื่อใกล้จะถึงวันงานก็เตรียมของทำบุญเลี้ยงพระ และที่เป็นพิเศษ ๒ อย่าง คือ ข้าวเหนียวแดงในวันตรุษ และขนมกวนหรือกะละแมในวันสงกรานต์ ซึ่งสิ่งของ ๒ อย่างนี้ถือได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ของการทำบุญตรุษสงกรานต์เหมือนกับการทำกระยาสารท เพราะนอกจากทำขึ้นเพื่อทำบุญแล้วยังแลกเปลี่ยนแจกจ่ายกันในหมู่บ้านใกล้เคียง
๓. การทำความสะอาดบ้านเรือนที่อาศัยตลอดจนบริเวณใกล้เคียง เพื่อให้ดูเรียบร้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่บูชาพระและที่เก็บอัฐิบรรพบุรุษ แม้เสื้อผ้าที่ใช้สอยก็ต้องซักฟอกให้สะอาดหมดจดโดยถือว่าสกปรกให้สิ้นไปพร้อมกับปีใหม่และต้อนรับปีใหม่ ด้วยความบริสุทธิ์ผุดผ่อง
๔. สถานที่ทำบุญ วัดเป็นสถานที่ทำบุญสวดมนต์เลี้ยงพระ และทำต่อเนื่องกันหลายวัน เมื่อทำความสะอาดกุฏิที่อาศัยแล้ว ยังต้องทำความสะอาดหอสวดมนต์ โบสถ์ วิหาร ศาลาการเปรียญ ตลอดจนลานวัด เพื่อให้ดูร่มรื่นชื่นตาชื่นใจของผู้มาทำบุญในวันสำคัญ เพราะต้องใช้ในการกิจกรรมหลายอย่าง ได้แก่ การทำบุญตักบาตร สวดมนต์ เลี้ยงพระ การฟังเทศน์ การก่อเจดีย์ทราย สรงน้ำพระ บังสุกุลอัฐิ การปล่อยนกปล่อยปลา บางวัดชาวบ้านยังใช้ลานวัดเป็นสถานที่รื่นเริงสนุกสนาน เช่น สาดน้ำและมีการเล่นอื่น ๆ เช่น ช่่งซัย ชักกะเย่อ เข้าทรงแม่ศรี เป็นต้น การทำบุญถือเป็นการสำคัญในภูมิภาคนั้น ถ้าตรุษกับสงกรานต์ต่อเนื่องกันจะทำติดต่อกันไป แต่ถ้าไม่ต่อเนื่องกันก็จะทำบุญอันเป็นส่วนหนึ่งของตรุษส่วนหนึ่งแล้วเว้นระยะไปเริ่มทำบุญวันสงกรานต์อีกส่วนหนึ่ง แต่ในบางจังหวัดแม้วันตรุษและสงกรานต์อยู่ห่างกันมากน้อยเพียงใด ก็คงทำบุญต่อเนื่องกันจนสิ้นวันสงกรานต์ การรื่นเริงจะเริ่มมีตั้งแต่วันตรุษติดต่อกันไปจนถึงวันสงกรานต์ ไม่ว่าจะวันตรุษและวันสงกรานต์จะต่อเนื่องกันหรือไม่แต่ในส่วนกลางคือกรุงเทพมหานคร มีการทำบุญและการรื่นเริงกัน เฉพาะในวันมหาสงกรานต์เท่านั้น และมักจะมีวันเดียวกันคือวันที่ ๑๓ เมษายน

การทำบุญ

มีการทำบุญในตรุษสงกรานต์ทั้งพิธีหลวงและพิธีราษฎร์ เช่น การก่อพระเจดีย์ทราย การปล่อยนกปล่อยปลา การสงฆ์น้ำพระ การสงฆ์น้ำพระพุทธรูป การสงฆ์น้ำพระภิกษุสามเณร การรดน้ำผู้ใหญ่ การทำบุญอิฐ การสาดน้ำ การแห่นางแมว

สาระประโยชน์

๑. เป็นเครื่องเตือนใจให้ระลึกถึงการที่ชีวิตได้ผ่านพ้นไปปีหนึ่ง และจะต้องเผชิญกับชีวิตในปีใหม่อีกต่อไปด้วยความไม่ประมาท
๒. เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยให้แพร่หลายยิ่งขึ้นไป
๓. เป็นการส่งเสริมความสำนึกในกตัญญูทเวทที่แสดงต่อบุพการี และบรรพบุรุษ
๔. เป็นการสืบทอดการละเล่น การละเล่นพื้นเมือง และประเพณีอันดีงาม
๕. มีการชักชวนให้งดเว้นอบายมุข เช่น งดเว้นการดื่มสุราเมรัย การเล่นเกมพนัน

ภาคผนวก

คณะผู้จัดทำและรวบรวมข้อมูล

ที่ปรึกษา

๑. นายณรงค์ พลกล้า	นายก อบต.มะค่า
๒. นายแวง ทองดี	รองนายก อบต.มะค่า
๓. นายพรชัย ศรีเนาวรัตน์	รองนายก อบต.มะค่า
๔. นายแอต พิพัฒน์	เลขานุการนายก อบต.มะค่า
๕. นายพลทัต คุณสกุลภัทรพงศ์	ปลัด อบต.มะค่า
๖. สมาชิกสภา อบต.มะค่าทุกท่าน	
๗. กำนันและผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน	

คณะทำงาน

๑. นายประเสริฐ จีบสันเทียะ	ผู้อำนวยการกองการศึกษา ฯ	หัวหน้าคณะทำงาน
๒. นางสาวพัชริษา หวังอุ้มกลาง	ครู	คณะทำงาน
๓. นางจิณณพัต ครุฑหมื่นไวย	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน	คณะทำงาน
๔. นางสาวอรพรรณ ศรีเพชร	ผู้ดูแลเด็กเล็ก	คณะทำงาน